

Bomstadsbaden

Vår lilla stuga

Efter en jobbig 20-milafärd på isiga vägar var det åter dags för ett tvådagarsäventyr med Anders. Som vanligt möttes vi av en god fika och ett fint boende på en badplats strax utanför Karlstad.

Dagens tema var teknik, dvs. vi skulle prova på att bygga, elda, använda verktyg och göra vindskydd.

Anders tog oss med ner till Vänerens strand och där blev dagens första uppgift att lära oss några knopar; råbandsknop, dubbelt halvslag och dubbelt halvslag runt egen part.

Träning ger färdighet och efter mycket knytande lyckades vi få till slut få till våra knopar. Det var mycket svårare än vi trott, framför allt att komma ihåg dem. Varför ska man då lära sig knyta en massa knutar? Det fick vi svar på lite senare. Innan dess var det dock dags för lite skogsavverkning.

Demonstration av yxa och såg.

Först gick Anders noggrant igenom var och hur man får ta träd i skogen. Allemansrätten talar tydligt om för oss att det inte är tillåtet att fälla träd eller såga av grenar utan markägarens tillstånd. Anders hade fått tillstånd.

Vi fick lära oss använda yxa och såg. Sågen var en japansk såg som var speciellt lämplig att använda med barn eftersom den arbetar när man drar den emot sig och därför sällan ger skador.

Linda kämpar med sågen

När trädet var fällt var det dags att med yxans hjälp kvista av grenarna.

Här gäller yxan

Vad skulle vi ha alla trädstammar till?

Vår uppgift var att bygga ett kök till kvällens middag. Nu kom våra knutar väl till pass. Först fick alla träna på att bygga en liten trefot med hjälp av tre slanor och ett rep. Första knuten var

ett dubbelt halvslag runt egen part som man fäste runt en av slanorna, sedan la man alla tre parallellt och virade repet så pass många varv så att bredden motsvarade diametern på slanan för att sedan säkra. Därefter reste man upp slanorna och ordnade till dem så att de föll ut till en trefot.

När alla klarat av sin trefot var det dags att lösa själva "köksbygget". Vad måste man tänka på? Köket skulle komma upp i en bättre arbetshöjd och det skulle vara stadigt och rymma ett eldfat.

Vi bestämde oss för att använda oss av en stor trefot som vi arrangerade likt ett timglas. För att stadga bygget och få tillräckligt stort avstånd mellan eld och wokpanna fäste vi slanor överst.

Medan köksbygget pågick hade några gått iväg för att fälla en björk som skulle bli arbetsmaterial senare på kvällen. De fick också i uppgift att bygga en trefot samt en upphängningsanordning för kaffepannan.

Snyggt hantverk

För att kunna laga mat måste man ha eld och eld får man inte göra upp hur som helst. Enligt allemansrätten har man bara möjlighet att elda i naturen om förhållandena är säkra. Det är viktigt att välja rätt plats, t ex grus eller sandmark och ha tillgång till vatten att släcka med. (Ingmar Ahlström, Allt om allemansrätten - ett svenskt kulturarv)

För att skydda marken kan man använda ett eldfat att elda i och för att ytterligare skydda marklagret är det bra att gräva undan en jordtorva som kan läggas tillbaka efteråt. Ett annat sätt är att lyfta upp elden i ett "trefotskök".

Anders passade på att visa oss var man kan hitta tyre eller "töre" som man säger på västkusten. Tyre finns i gamla tallstubbar och känns igen på lukten, en genomträngande terpentindoft. Tyrstickor användes förr till att lysa upp med eftersom det är det enda träslag som går att tända som ensam sticka.

Så här går det till för att tända en eld.

Ett- lägg ett par korta vedträn i eldstaden med vindriktningen och låt dem stötta tändmaterialet (t.ex. ”knaster =torra tunna grankvistar, näver, enbark, törvedsstickor).

Två- spänta fina stickor av torr ved.

Tre- hugg en hög med lite grövre bitar.

Fyra- sätt till tändstickan under tändmaterialet så att lågan slickar de fina grenarna och brinner uppåt. Mata på med de späntade stickorna och den mera grovhuggna veden och du har en ordentlig fyr. (Britta Brugge, Mats Glantz, Klas Sandell, Friluftslivets pedagogik s. 61)

Och så var det äntligen dags för middag, en härlig ”Afrikansk pytt i panna” lagad över öppen eld på vårt eget tillverkade utomhuskök! Gissa om det smakade gott. Som avslutning serverades en björnbär- och hallonpaj gräddad i reflektorugn tillsammans med kaffe kokad i en väl inkokt panna. Mums!!!

Under middagen hade Niklas, vår knivexpert anslutit sig till gruppen. Han skulle leda oss in i täljkonstens magiska värld.

Klockan hann bli mycket innan vi avslutat maten och mörkret lade sig över bygden och med det kom även kylan krypande. Innan vi flyttade in skulle vi dock klyva björkveden som hämtats tidigare till ämnen för smörknivar. I skenet från en pannlampa visade Niklas hur man med hjälp av två yxor klyver ett vedträ och vi fick själva prova på. Det gick förvånansvärt lätt att få loss lagom stora bitar.

OBS! Tänk på att använda skydd på den övre yxan!

Väl inne i värmen berättade Niklas om sin verksamhet och vi fick bekanta oss med alla verktyg en konstslöjdare använder. Vi fick också lära oss lite ”kniv-vett” innan det var dags att släppa loss på en ”brummare”, en urgammal leksak. Vi skulle tälja brummaren av en stenhård, snustorr träbit och vi försökte hålla humöret uppe och skyllde på knivarna när det inte hände något. Då plötsligt fick vi byta träslag till ett färskt björkämne och plötsligt lekte livet igen. Niklas hade velat visa skillnaden på ett gammalt och torrt trästycke och ett alldeles nyhugget.

Tyvärr ville vi mer än kroppen orkade. Täljandet fick alldeles för lite tid och är något som måste få mer utrymme.

Det var med andra ord dags att krypa i säng. En alldeles fantastiskt rolig dag var slut.

Dag 2

Efter en natts god sömn var det dags för frukost och städning för att sedan gå ut och fundera över 3+, delta. Solen värmdes gott nere vid stranden och det var inte alls svårt att få tiden att gå.

Efter en halvtimmes funderande var det dags för avfärd mot Segerstads naturreservat, ett handikappsanpassat naturområde ca två mil väster om Karlstad. Vägen slingrade sig genom ett vackert öppet landskap. Överallt såg vi svanar, tranor och gäss och man kunde känna att våren var på väg. Väl framme gjorde sig dock vintern påmind och det var nästan omöjligt att ta sig fram den sista biten.

Vi hade en liten bit att promenera innan vi nådde vårt första mål och den tiden använde vi till att diskutera allemansrätten och hur den påverkar våra liv.

Den plats Anders valt för kaffepaus var bedårande vacker.

Efter fikat var det dags att börja jobba igen. Vi fick information om hur man på ett enkelt sätt kan skydda sig mot de kalla vindarna som rådde. Med hjälp av en plastpresenning, några rep och våra nyinlärda knopar satte vi upp ett väderskydd mellan två träd. För att skydda presenningens öljetter visade Anders några fästanordningar med kottar och pinnar.

Efter en välsmakande lunch var det dags att värma upp sig med lite vedklyvning på en huggkubb. Genom att stå på knä blir klyvandet mycket säkrare.

Färden fortsatte sedan ut på en liten ö som hängde ihop med fastlandet genom en lång spång. Där fick vi träffa en tillsyningsman som berättade för oss om hur kulturreseptatet kommit till.

Dagen avslutades med en summering över vad vi jobbat med under våra två dagar. Redovisningen gjordes med hjälp av två linor. Den ena linan visade vad vi praktiskt hade jobbat med.

Den andra linan skulle visa hur vi mentalt upplevt de två dagarna.

Linan visar att vi legat på en väldigt hög nivå under första dagen med bara en liten dipp när det var dags att tälja. Vi orkade inte. Andra dagen var mera jämn, inte fullt så späckad men mycket skön för själen.

Två dagar går fort. Två dagar fyllda med så mycket matnyttigt och roligt skulle man vilja ha hur mycket som helst av. Tänk vilken tur vi haft som har fått vara med om detta!

Tack Anders!

Vid tangenterna
Kerstin Löfgren